

Dedicații și mulțumiri

Dedic această carte tuturor românilor care, de-a lungul timpurilor, mai vechi sau moderne, și-au găsit altă patrie adoptivă în America – pe care toate generațiile de emigranți din lumea întreagă au visat-o, o mai visează și o vor visa în culorile vii ale Țării Făgăduinței. Plecați de acasă din cele mai felurite motive, de la sărăcie sau sete de carte la mirajul îmbogățirii, de la persecuții politice la dor de libertate ori pur și simplu mânați de aventură, ei alcătuiesc comunitatea românească din America zilelor noastre, numărând peste un milion de cetățeni – fără a fi, desigur, o comunitate structurată, unită, recunoscută și înregistrată ca atare. Aceasta ar fi practic și imposibil în Țara Făgăduinței, care este, de fapt, un continent. La milionul estimat de suflete vii românești din America ar trebui să adăugăm negreșit și pe cei îngropați în acest pământ, cărora nimeni nu le-a ținut socoteala. Acestora le-a rămas numele doar în amintirile celor de-acasă, care îi mai pomenesc cu slujbe de parastas, dar nici noianelor de amintiri triste nu le-a ținut cineva socoteala...

Nu s-a ținut de asemenea nici socoteala celor care au reușit să-și împlinească visul în Țara Făgăduinței, ori a celor care nu s-au priceput sau n-au avut puterea să-și prefacă visul în faptă. Această carte este povestea unora care au izbutit și trăiesc aieva „visul american“.

Aduc aici mulțumiri tuturor prietenilor, colegilor de condei, colaboratorilor, corespondenților și altor cunoscuți români – trăitori în America și în alte zări ale lumii – fără al căror ajutor n-aș fi putut înțelege, în profunzimi adesea retrăite cu toate simțurile, noțiuni și sentimente atât de specifice condiției de emigrant, ca dorul de casă, ruperea rădăcinilor, bucuria succesului, confuzia identității...

Pentru a-i încredința că le port tuturor egală recunoștință, iată-i în ordine alfabetică: Mathilda Bitt, poetă – Bonn (Germania); Prof. Smaranda Cazan-Livescu, director, Centrul cultural „Athenaeum” – Atlanta, Georgia (USA); Dan Culcer, inițiatorul Association des Journalistes Roumains-Ouest și editorul revistei „Asymetria” – Paris (Franța); Preot Dr. Theodor Damian, directorul Revistei de spiritualitate și cultură românească „Lumină Lină” – New York (USA); inginer Alexandru-Eduard Dolghiu, informatician – Toronto (Canada); regretatul Traian Jacotă-Bârgău, marinar de cursă lungă și editorul revistei bilingve româno-germane „Balada” – Bonn (Germania); arhitect Cindrel Lupe – Montpellier (Franța); actuar Adina-Letiția Lupea – Toronto (Canada); Mihai Maghiaru, președintele Asociației Românilor din Australia ; Editor Șef și Art Director Gavril Kovacs, „Meridianul românesc” – Anaheim, California (USA); Angela Pânzaru, poetă – Krasnoyarsk (Rusia); inginer și sufletist mentor IT, Dumitru Tudor (Olanda).

Cele mai cordiale mulțumiri Profesorului Viorel Șuhani și Doamnei profesoare Violeta Cleja pentru călduroasa găzduire în ferma lor din Bucovina, unde am pus temelia acestei cărți.

Exprim întreaga grațitudine familiei medicilor americani de origine română, Dr. Marin Gh. Ciobanu și Dr. Mariana Ciobanu, pentru generoasa lor ospitalitate, răbdarea de care deseori am abuzat și tot sprijinul acordat de-a lungul documentării mele pe pământul american.

Frankfurt am Main, ianuarie 2007.

Aleksander Mertz

Fiu de milionari

Americanii susțin că bărbatul care n-a ajuns milionar până la patruzeci de ani n-a reușit în viață. Astăzi mi se tot spune câte ceva despre anii mei, dar despre milioane nu suflă nimeni o vorbuliță. Vă spun eu: nu sunt milionar, și la ce mi-ar sluji să fiu și eu, dacă sunt fiul unor milionari? Iarăștia toți o dau înainte cu „la mulți ani“, sănătate și fericire, să-mi trăiască fetele și nevasta, să-mi trăiască părinții, bunicii și toți urmașii, să-mi trăiască frații și surorile, nepoții și tot clanul, ori neamul, aud și cuvintele „la mai mare“, „succese profesionale“, careva a mai rostit, cumva discret, și „prosperitate“.

Mă uit cu câtă poftă înfulecă, de parcă n-ar fi pus în gură nimic cine știe de când, cu toate că după aspect nu ai zice, dar le zâmbesc și ciocnesc cu toți, le mulțumesc și le zic „la fel vă doresc și eu“, ce să fac – rolul etern ingrat al sărbătoritului. Încă o repriză de îmbrățișări și pupăciuni mă așteaptă la momentul tortului, care niciodată nu se poate estima exact, când vor începe să-mi cânte „Mulți ani trăiască, mulți ani trăiască, cine să trăiască, Dany să trăiască!“ Adică eu.

Apoi Mami va tăia tortul cu un cuțit de argint la care a frecat aseară până și-a rupt frumusețea de unghie

de la indexul drept; cu vestea asta m-a întâmpinat în hol, îmbrățișându-mă stângaci, de parcă ar fi avut mâna toată ruptă, nu doar nenorocita aia de unghie: „La mulți ani, fiule, scuza-mă, nu te pot lua în brațe, mi-am rupt unghia asta curățind aseară cuțitul pentru tort...” și mi-a vârât unghia amputată sub nas. N-ar fi fost Mami, dacă nu găsea și un fitil cu care să-și amorseze urarea; în orice situație, când nu are un fitil real, îl inventează... De data asta va fi fericită să afle toți cei de față – și până acum am numărat patruzeci – groaznicul ei accident cu unghia, în chiar clipele împărțirii tortului. Asta le va stăvili cât de cât viteza cu care își vor înfuleca felia primită, atinsă atât de dureros cu unghia mutilată, dar tot vor trage cu ochiul în farfuria vecinului – dacă n-a primit cineva una mai mare.

Va fi o zi tare lungă și plicticoasă, ca toate petrecerile lor de la Palat, de când l-au ridicat pe țărmul Pacificului, urcând astfel în topul protipendadei Peninsulei. Atunci, la inaugurare, veniseră și vecinii, împinși de invidie și de curiozitate, majoritatea atinși rău de tot în amorul lor propriu încă de pe când se construia hardughia asta – de departe cea mai mare și mai sofisticată de pe întregul țărm. Cu colegii de profesie ai lui Mami și ai lui Tati, prietenii, rudele din stat și de mai departe, țin minte că număraseram peste două sute. La următoarele partyuri, ciudat, numărul invitațiilor s-a împuținat treptat. Și nu din cauza vreunei eventuale scăderi a veniturilor familiei. Veniturile lor nu le-au scăzut niciodată, colegii în schimb s-au rărit prin natura schimbărilor locului lor de muncă. De mirare era pentru mine de ce se reduc și prietenii. Dar așa era. Când am priceput că de fapt prietenii le dispăreau și pe cale pur biologică, murind pur și simplu, nu i-am mai întrebat. Și așa au ajuns la reducerea invitațiilor, aproape strict doar la rude, ca și

acum. Unde mă uit, văd figuri cunoscute: unchi, mătuși, verișori, verișoare, cumnați, nepoței și nepoțele – prin alianță sau drepti, nu importă. M-am deprins să ignor înțelepciunea neamului, plină de haz românesc: „Nepoții de sânge ți-i dă bunul Dumnezeu, iar pe cei din alianță ți-i aduce Dracul”. Unii s-au mai schimbat de când nu i-am văzut, copiii au crescut, dar au apărut și alții, micuți, uite unul cu biberon, ăsta nu știu încă al cui o fi, celor maturi le-au mai apărut riduri, în fine, sunt de-ai noștri cu toții, iar la cârma acestei corăbii cu musafiri stau alături Mami și Tati. Ca totdeauna, Mami le acordă grații cucoanelor, iar Tati are în grijă bărbații. Par să-și fi împărțit echitabil azi misiunea de amfitrioni, deși – dacă cineva aduce vorba despre decizii – la fel ca întotdeauna dau vina de pe unul pe celălalt: „Întrebați-l pe el, zice Mami sfătos, eu nu ies din cuvântul lui” sau și mai cavalereste și explicit: „Miriam știe, ea hotărăște, eu nu mă bag”, spune el.

Tati nu arată astăzi nici mai scund, nici mai înalt, pare absolut neschimbat de la ultima reuniune a clanului, dar, cu toată modestia lui proverbială, orice ar face, nu ți-ar putea schimba impresia că el este *Pater Familias*. Și așa și este tratat de întreaga asistență, care nu-l scapă din ochi și stă cu urechea ciulită, să nu scape vreo vorbuliță de-a lui. Deși mai înaltă ca el și cu o voce destul de clară, Mami se află totuși pe o altă treaptă – captează și ea interesul clanului, dar nu-l *magnetizează*. Polii ăștia ai lor de influență au un unghi foarte precis și nu totdeauna ușor de înțeles, precum înclinația axei pământului. De ce e înclinată axa asta? Că așa este – și punct. Stând lângă el, te simți mândru că ești *de-al lui*. În preajma ei însă, sentimentul e altul, parcă n-ai fi ajuns alături de ea, ar trebui să mai faci un pas – dacă ți se va permite...

Petreckerile se țin lanț de ani de zile, deși amândoi fac parte dintre milionarii care muncesc pe rupte de când

îi știu. M-am întrebat adesea când mai găsesc timp și pentru lucrul lor, pentru că, evident, lucrează amândoi ca niște apucați. Tot așa mă întreb la sfârșitul petrecerilor, când îi văd abia ținându-se pe picioare de oboseală: ce-i obosește de fapt mai mult – partyurile astea nesfârșite sau munca grea pe care o fac? Și merită, oare, atâta timp consumat, toată truda și osteneala asta, numai de dragul ipoteticului „să ne simțim bine“? Mami o spune de fiecare dată cu o convingere nestrămutată (înainte de fiecare dezlănțuire stihinică), consolându-se cu repetiția „ne-am simțit bine“ (după). Spală singură sutele de farfurii și pahare, platourile și tacâmurile, clătinându-se de efort, scăpându-le pe jos și spărgând unele fără nici un regret, dar ce contează pentru ea, dacă „ne-am simțit bine“! Și pare că se simte bine cu adevărat – toată făptura ei clădită din aluatul acela unic al vechiului neam machedon exaltă starea asta de bine, și nu e un fard. De fapt, aproape că nu folosește farduri, iar cei aproape șaptezeci de ani nu i se văd nici pe chip, nici în statura robustă și dreaptă. Privită din spate, are picioarele unei femei frumoase și un mers energic, pentru care ar invidia-o multe americance. Doamne dă să-i semănăm în privința asta, când spun „să-i semănăm“ mă gândesc la soră-mea, Solenza.

Pe cei de astăzi îi știu pe toți, cu excepția Scriitorului cu obrazul pătrășos și a nevastei sale. Întrebat, Tati mi-a răspuns abia dând din mână, cum o face referitor la orice lucruri minore:

„Scrie o carte despre noi“. Altă minune! Asta le mai lipsea, o carte despre ei! Nu au fost niciodată ahtiați după publicitate! Tati a trecut mai departe, să mai salute zgomotos pe cineva: „Heeeyyy“, ca pe o pârtie de schi. Are o voce incredibilă pentru anii lui, pe care nu-ți explici cum o scoate din constituția sa aparent atât de fragilă. Și Tati e un longeviv pur-sânge, cu toate că se

trage dintr-o spiță nu lipsită de destule păcate ale trupului pe partea bărbătească, probabil de la maică-sa a primit puterea de muncă și echilibrul.

Nimic mai plicticos decât să te afli în centrul atenției, de aceea aplic filozofia struțului: nu chiar cu capul băgat în nisip, ci retras într-un punct strategic, fără prea multe scaune, fotolii sau canapele în preajmă, pe care să se așeze ciudații ăștia, ciorchine în jurul meu. Așa, sunt destul de „vizibil”, accesibil pentru un scurt schimb de amabilități, limitat de natura protocolului: să se retragă repede fiecare, lăsând și altora plăcerea să se apropie de sărbătorit. Am în schimb avantajul viziunii întregului și mă dedic acestei observări, dacă tot nu am ce face. Singura plăcere ascunsă pe care nu mi-o refuz (și pe care doar Tati și soră-mea, Solenza, mi-o cunosc, Mami habar n-are), e cititul pe buze. Dumnezeu să le dea sănătate erudiților de la *University of the Pacific Arthur A. Dugoni School of Dentistry* care au introdus cursul facultativ *Metode alternative de diagnostic facio-bucal*, ca să nu-i zică, din prudență, pe șleau „citirea pe buze”, în ultimul an al viitorilor medici stomatologi. Ce-am învățat în cele șase luni de curs intensiv, plus toate aplicațiile practice, plus așa-zisele vizite de documentare la niște Servicii Speciale – care căutau de fapt noi recruți voluntari, bine că n-au agreat obârșia mea Est-Europeană – egalează poate cu un Masterat în Psihologie. Pentru că nimic nu-ți oferă mai real ascendentul asupra oricărei persoane, decât informațiile directe din gura lui, spuse în gura mare, în clipe în care crede că nu-l aude nimeni. Masteratul ăsta m-a ajutat să evit o grămadă de belele în viață, dar nu despre asta e vorba acum.

O să mă întrebați desigur cine sunt cei patruzeci de invitați, pe care am onoarea să-i salut cordial în ziua aniversării mele. Nu pot să vă spun ce hram poartă

fiecare dintre ei *de fapt*, pentru că nu vreau să greșesc. Mult mai bine se vor prezenta singuri. În ce mă privește, vă pot doar descrie persoanele și vă asigur de onestitatea transcrierii fidele a conversației lor, cât voi reuși să le citesc pe buze și atâta timp cât nu se vor întoarce cu spatele. În ideea asta va trebui să-i găsesc alt loc Scriitorului, care văd că a și început să le ia interviuri. De unde stă acum, nu-l văd clar, așa că am să-i propun să se instaleze pe canapeaua de sub tabloul strâmb atârnat din hol. În Palatul ăsta toate tablourile stau strâmb atârnate, de parcă meșterii care au bătut cuiele în pereți ar fi avut privirea șuie, ca niște vrednici descendenți direcți de-ai lui El Greco.

Și cu atâta speri să scapi? Dar cine te crezi de fapt? „Fiu de milionari” – poate să însemne nimic sau orice, băiete, dacă tot ai adus vorba de americani. Și mai întâi de toate, ca să știm cu cine vorbim, ești american? Cât de american?

Nu se putea să nu ajungem și la întrebările astea. Dar poate nu-i cazul să mă luați chiar așa, tocmai de ziua mea! Nu cred că se cade. Dacă însă tot n-am ce face decât să observ „actorii” invitați de maică-mea tocmai cu scopul „să mă simt bine”, n-ați vrea să vă povestesc ce am făcut azi-noapte? Și cât de bine m-am simțit? Ce credeți că poate face, într-o noapte caldă de aprilie, fiul unor buni milionari americani? Observați, desigur, că v-am și răspuns la una din întrebările care vă macină: da, sunt un *nenorocit* de american.

Ei bine, azi noapte am spălat podele și am desfundat și două veceuri. Venisem frânt de la lucru, de la cabinetul meu din Corona, după vreo cinci extracții grele și o groază de lucrări reparate, stricate de alți dentiști. Tot drumul spre casă, la Murrieta, am savurat anticipat continuarea lecturii ultimului studiu despre roboții programați să creeze roboți, din ce în ce mai

intelligenți, care vor ajunge în ultima fază să gândească singuri și să descopere că de fapt omul este un dobitoc inutil și periculos. Și ce vor face cu noi? mă întrebam, observând mici greșeli ale altor șoferi în trafic. Nu se poate crea – și nu se poate trăi – într-o lume perfectă. Așa ceva ar însemna sfârșitul omenirii. Sfârșitul creației. Sfârșitul, ce mai! Uite la drumarii ăștia, de pildă, cât de ordonat, eficient și curat, construiesc ei breteaua de la mila 17: la capătul zilei de lucru, totul e orânduit ca la carte, măturat, acoperit cu folie de protecție, nici o unealtă uitată, împrăștiată, nici un grăunte de material lăsat vraște, doar semnele lor indicatoare îți atrag atenția că treci printr-un șantier și de aceea „*speed limit 15 miles/h*”. Nu cred că lucrează cineva mai precis și mai curat ca americanii. Mă îndoiesc însă că niște roboți geniali, chiar dacă vor fi creați de americani, vor face o treabă cu tot atâta suflet. Aici e problema: cum s-ar putea inocula și un dram de suflet în roboții viitorului? Pentru că în lucrările americanilor, în afară de perfecțiunea tehnică, nu se poate să nu descoperi și *sufletul american*. Asta însă nu înseamnă că, uneori, americanii nu lasă în urmă și *vicii ascunse* – expresia controlorilor de calitate. Face și asta parte din paradoxurile Americii... Treaba cu sufletul roboților e un subiect cu care am s-o încui pe nevastă-mea, Diana, cu toate aerele ei de cercetătoare în biologie. Când își pune ea halatul alb în laboratorul ei de genetică, să aibă ce cerceta! chicoteam. Deși, dacă stau să mă gândesc bine, nu prea e cazul de chicotit: după unele informații neconfirmate – dar nici infirmate! – de autorități, treaba cu transformarea noastră în niște roboți a și început, chiar pe scară mondială. Prin Europa li se și implantează nou-născuților niște mini-cipuri, cu acordul părinților bineînțeles, chipurile ca să fie copiii ocrotiți de tentativele de răpire din partea pedofililor. Ca să vezi la ce i-a dus mintea pe cei *nevăzuți* din odiosul *Guvern Secret*

al Iluminațiilor – dacă există cu adevărat așa ceva... Pe cardiaci i-au convins să accepte implantarea microcipurilor sub pretextul că astfel vor putea fi identificați cât ai zice pește în momentele lor de criză, *Salvarea* dând buzna pe ușa lor, cu doctorul pregătit să-i resusciteze... Toate astea sub lozinca umanitară „*Pentru o viață mai lungă și mai sănătoasă*”... Până când vom fi *implantați* cu toții, după care cipurile ne vor face alt cod genetic și alt ADN, mai lung, mai îmbârligat și mai inteligent, transformându-ne în cyberoboții ăia, adică sclavi. Iar rezultatul ar întrece fără îndoială tabloul lumii americane utopice din *Pianul mecanic* al lui Kurt Vonnegut. America robotizată de el se baza pe informații de la sursă, obținute prin clișeele clasice ale poliției, prin rezultatele unor teste fantasmagorice, iar societatea astfel împărțită pe criteriul IQ-ului se afla totuși sub controlul administrației, din care nu dispăruse bunăoară temutul *Departament de Stat*. Cu totul altceva se poate întrevădea prin folosirea microcipurilor implantate direct în toată populația. Atunci să vezi ordine și disciplină robotizată! Ar putea fi și adevărat, dacă m-aș gândi bine.

Numai că n-am apucat s-o fac, pentru că un paradox neașteptat al Americii, despre care tocmai ziceam, mă și aștepta acasă, tocmai în momentul când parcam în garaj: era chiar Diana, cu fusta suflecată și o cârpă udă în mână. După ochii injectați se vedea clar că plânse, iar buzele strânse îi tremurau, gata să-și dea drumul din nou.

– Să nu-mi spui că a țâșnit iar.

– Ba da. Mai tare ca săptămâna trecută.

– Și ei unde sunt?

– A plecat toată echipa. N-au descoperit nici o fisură în țevăraie. Au zis că n-au ce să mai facă și au lăsat și nota de constatare.

– Și ce ne facem acum?

– O luăm de la capăt, ce să facem.

Am pornit cu geanta în mână spre holul de trecere, dar m-am oprit la timp și am aruncat-o înapoi în mașină. Așa e cu automatismele, mi-am zis, au dreptate cei cu teoria roboților inteligenți. Noroc că în garaj podeaua era uscată, așa că mi-am schimbat hainele în garaj, țopăind caraghios de pe un picior pe altul, ca să-mi dau jos pantofii. Pe fața Dianei trecu o umbră de zâmbet cald, ca de fiecare dată în situația asta hazlie. Mi-am pus repede pantalonii în care grădinăresc de obicei, cerându-i părerea:

– Să-mi iau cizmele de cauciuc?

– Ar fi mai bine să ți le pui.

Abia acum am descoperit cizmele lungi de ploaie, roșii ca para focului, din picioarele ei.

Numai cine a trecut prin așa ceva își poate imagina dezastrul unei case cu tot parterul inundat până aproape la genunchi: vestibulul, holul, livingul, biblioteca, bucătăria, cămărilor de alimente, dressroom-ul, baia, mica toaletă de serviciu și – vai mie! – dulapurile din perete, cu bogățiile mele cele mai scumpe, adică albumele cu fotografii și cutiile cu diapozitivele familiei. Era trecut de 7 p.m. când ajunsesem acasă, nici o șansă să ne mai răspundă cineva de la office-ul firmei care ne-a construit casa. Ce puteam face era să salvăm ce mai era de salvat. Și nu era mare lucru. Colecția de reviste *Robotics* plutea pe apă, ca și caietele de notițe ale Dianei, pe care le lăsa totdeauna la piciorul lămpii cu abajur din living. Covoarele unduiau pe parchet ca o vegetație subacvatică, iar cele două blănițe albe de urs prinseseră viață ca niște stranii animale marine. Pianului nu i se mai vedeau cele trei picioare.

Am pus în funcție gălețile de plastic și am început să evacuum apa. Abia terminasem de golit cele două veceuri, când am auzit deodată alte șuvoaie curgând prin pereți, de undeva, de la etaj.

– Oare ce fac fetele alea sus? mi-am întrebat nevasta.

– Pipi. Și trag apa, din obișnuință.

– Nu le-ai spus să facă pipi în curte?

– Se rușinează.

– De cine, păcatele mele, să se rușineze?! m-am surprins țipând.

– Tu ai face?

Recunosc că nu prea aș face, chiar dacă ar fi beznă deplină. Nu se vede, dar se aude. Iar vecinii mei noi, încă nedeprinși cu liniștea zonei, care în loc să-i bucure li se pare suspectă, stau din pricina asta tot timpul cu urechea la pândă și cu ochii în patru. Dar suspiciunea asta îi face automat și curioși – ca și voi, care m-ați întrebat direct cum trăiește fiul unor milionari și toată familia lui. Și nici beznă nu există în perimetrul ăsta, unde fiecare are alarme cu senzori, care scaldă în lumină întregul cartier dacă faci un pas în aria prestabilită...Nu trebuie să fie neapărat un pas omenesc: alarmele se declanșează și la apariția vreunui liliac rătăcit, sau la ieșirea unui sconcs din vizuina lui, dacă ai norocul să-ți fi apărut în curte o vietate ca asta. Azi-mâine se vor declanșa fără îndoială și la percepția intenției tale de a-ți iubi nevasta...! Am cărat afară peste o sută de găleți pline cu apă, urmărind dungile umezelii de pe pereți, să vedem dacă scade, se menține constant sau crește. Din fericire, scădea. Fenomenul se repeta pentru a treia oară în ultimele trei săptămâni, iar ciudățenia era că inundația apărea mereu în noaptea de vineri spre sâmbătă. Și, culmea, la aceeași oră.

Prima dată s-a întâmplat la începutul lui aprilie, mult după ce ne culcasem, pe la miezul nopții și în deplină liniște. Cum dorm neîntors, habar n-am avut de dezastru până în zorii zilei, când m-a trezit strigătul de groază al Dianei, de undeva, de la parter. Am crezut că

ne calcă hoții, așa că am apucat-o în jos pe scări cu crosa de baseball în mână, când m-a oprit alt țipăt al Dianei:

– Stai așa! Vezi că intri în apă!

De limpede ce era apa, nici nu observasem inundația, până la nivelul celei de-a treia trepte a scării de lemn. Acolo se blocase Diana, desculță, bătând molatic cu mâna spre comutatorul electric, la care nu ajungea. Norocul ei că am observat la timp gestul ăsta necugetat și i-am tras repede mâna la spate, mai-mai să i-o rup. Bine că am salvat-o de la o electrocutare fatală. Am stat așa, cu picioarele în apă, pe treapta aceea, lipiți unul de altul, să ne obișnuim ochii cu geana de lumină a zorilor ce pătrundeau printre jaluzelele trase. Diana era călduță și-i simțeam mușchii încordându-se la atingerea mea, apoi s-a trezit în sfârșit (totdeauna coboară din pat ca o lunatică, dimineața, să-și pună de cafea) și a rostit descoperirea:

– Suntem inundați.

– Cadou de casă nouă, am zis. Lipsește doar eticheta „Din partea constructorului”.

Și în aceeași clipă am văzut grozăvia: laptopul meu sub apă, pe fotoliul vermontez din lemn masiv, unde-l lăsasem aseară, la încărcat, cuplat în cea mai apropiată priză. În laptop aveam stocate fișele tuturor pacienților, peste două sute de fișe, de când începusem treaba la noul meu cabinet privat din Corona. Dintr-o precauție aproape paranormală, stocasem această arhivă și în drafturile mele din *Gmail*. Mă întrebam acum ce s-ar putea întâmpla dacă imensa memorie a celui mai mare server din lume ar cădea brusc, secerată de vreo pandemie mondială de viruși.

– Uite, am auzit-o pe Diana, parchetul s-a umflat și s-a bombat ca o minge! Crezi că de sub el iese apa asta? Dar nu se aude nimic, a mai zis șoptit, de parcă trebuia să ne ferim să nu ne audă cineva ascuns în băltoaca aia.

Era tot în weekend, ca și acum, și de la telefonul fix al constructorilor răspundea doar robotul, cu vocea caldă a secretarei: „Apelul dumneavoastră este foarte important pentru noi. Vă rugăm să ne lăsați numărul dumneavoastră și veți fi contactat în cel mai scurt timp“. Mie îmi spui? – am rostit mașinal și am închis, mirat că telefonul nostru funcționează totuși, deși păream inundați.

Am pășit cu fereală în apă, și răceala apei m-a trezit de-a binelea, trăiam parcă și un deja-vu la contactul ăsta cu apa rece pe piele, parchetul mi se unduia într-adevăr pe sub tălpi, dar era ciudat să-l simt cum se mișcă, fără să aud scârțâitul, cum știam că scârțâie sub picioare orice parchet stricat. Era un act de curaj, totuși, să pășesc desculț în acel prăpăd tehnic, în apa care mă punea în contact direct cu atâtea țevi îngropate, conducte, cabluri electrice, instalația de gaze și racordurile la rețeaua de cablu TV, peste firele telefonice (care desigur aveau curent electric în ele, de vreme ce telefonul funcționa!). Iar curajul acesta mi-a deșteptat și amintirea faptului deja văzut, trăit altădată, uitasem întâmplarea de pe lacul Snagov, cândva, parcă în altă viață, în copilăria mea „românească“, la București, când Tati era plecat cu serviciul în Surinam și rămăsesem în grija bunicilor. Bunul lui prieten și coleg de serviciu de la spital, medic anestezist și el, Ionescu parcă, da, Ionescu-Puișor, împreună cu fratele lui, m-au luat în barcă și au vâslit până pe la mijlocul lacului. Cum nu știam să înot, mă țineam strâns de bordul bărcii și mă uitam în apă, era adâncă, fundul nu se vedea, doar peștii fulgerau pe sub noi făcând tumbe, iar ei nu conteneau cu glumele pe seama fricii mele de apă. Clătinau barca, se prefăceau că alunecă de pe ea, „ce facem acum că ne scufundăm“ și așa mai departe, când m-am ridicat brusc cât eram de lung și m-am aruncat în

lac. Contactul violent cu apa aceea rece mi-a rămas întipărit în piele, nu frica, pentru că locul fricii îl luase voința de a rămâne la suprafață și de a ajunge la mal. N-am ajuns. M-au ajuns ei din urmă cu barca și m-au scos din apă, țin minte chipul uimit al doctorului Ionescu când m-a-ntrebat cu blândețe: „De ce ai făcut asta, băiatule?” I-am răspuns clănțănind din dinți că am vrut să mă vindec de frica apei. În vara aceea am învățat să înot și m-am lecuit de frică.

– Vezi pe ce calci! am auzit-o pe Diana, trezită acum. Am tăiat aseară cu un cutter niște hârtii pe-acolo și nu mai știu unde l-am lăsat.

Nu asta era problema, ci faptul că ușa spre curte nu se deschidea. Ori se umflase, ori presiunea apei o ținera strâns în toc, fapt e că nu aveam altă cale decât să arunc apa din găleată pe geam. Am aruncat câteva zeci de găleți de apă la rădăcina tufelor tinere de liliac, chiar sub ferestrele livingului, pământul fierbinte începuse să aburească, iar aburii pătrundeau înăuntru, zăpăcind senzorii instalației de climatizare. Se făcuse un năduf irespirabil în casă, ceea ce le-a trezit și pe fete, care au și pornit lipăind desculțe spre baia de la etaj. Ca și acum, au făcut pipi și au tras apa, care a răbufnit în vasul veceului de la parter. Se făcuse târziu, spre amiază, așa că nu se punea problema să le trimit să facă pipi în curte.

Simțeam prin pereți privirile curioase ale vecinilor, care nu pricepeau de ce udăm cu atâta apă liliacul, și încă direct de pe geam, dacă toate instalațiile automate de stropit grădina funcționau.

Sâmbăta și duminica au trecut ca un vis urât. Am umblat bezmetici de colo-colo prin casă, negăsindu-ne locul și căutând la infinit obiectele care nu mai erau nici ele la locul lor. Parcă eram într-o călătorie, undeva, într-un decor străin, toate alea din casă ni se păreau ale altcuiva

și nu mai știam ce să facem, iar stăpânii aceluia decor nu apăreau să ne spună care este programul. M-am surprins vorbindu-le fetelor cu dumneavoastră, iar ele nu au părut mirate câtuși de puțin.

– S-a lucrat ca la carte la casa dumneavoastră, mă asigură inginerul-șef al firmei de construcții, apărut val-vârtej cu echipa de intervenții, luni dimineața, la prima oră. Facem câteva sute de case pe an în acest areal – și așa ceva nu s-a mai întâmplat!

– Foarte frumos, am zis precaut, nesigur încă dacă nu ne făcuserăm vinovați cu ceva în folosirea instalațiilor. Dar sper să descoperiți defecțiunea în cursul zilei de azi. Știți, am un cabinet medical, sunt oameni în suferință care mă așteaptă, programați pentru consultații și tratamente...

– Acum încep băieții verificările, în jumătate de oră vom afla cauza. Apoi vom înlătura toate defecțiunile. Dacă vina este a firmei, treaba nu vă costă nici un cent. Iar toate bunurile deteriorate vi le vom despăgubi noi, cum prevede contractul – frunzărea el o mapă elegantă cu emblema firmei, aurită, imprimată pe ea. Doar sunteți în garanție pe zece ani, dacă văd bine – mă liniștea inginerul. Sunteți și asigurat, nu-i așa?

Eram asigurat. Dar nu știam încă faptul că, în America, uneori, legea o fac avocații. Aveam să aflu curând și adevărul ăsta specific american.

„Băieții” inginerului-șef și-au scos ustensilele din truse și au început căutările. Te impresionează puternic vederea unei echipe de meșteri americani, etalându-și sculele americane de mare precizie și eficiență. Probabil că poți găsi în America scule pentru orice, numai să te pricepi să le folosești. Și meșterii ăștia se pricepeau. În jumătate de oră, cum promisese șeful lor, verificarea era terminată, dar nu găsiseră nicăieri nici o hibă și nici cauza inundației. Mă uitam la ei cum discută, strânși în cerc în jurul șefului lor, foarte serioși cu toții și absolut

sinceri în descumpănirea lor. Pe buzele câtorva dintre ei puteam citi cuvintele „subsol, fundație, infiltrație“. Bruscu, la un semn al șefului, și-au strâns toate uneltele în truse și au pornit spre mașina firmei – un microbuz Ford albastru închis, cu geamuri fumurii și cu aceeași emblemă aurită imprimată foarte profesionist pe toate portierele.

– Se pare că treaba e mai complicată, și-a început el teoria, îndesându-și tacticos mapa cu acte în geantă. Va trebui să scoatem parchetul și să verificăm hidroizolația până la temelie. Pentru treaba asta va veni o altă echipă. Vor aduce utilaje mai mari, vă prezint scuze, dar va trebui să strângeți toate obiectele din living și din încăperile parterului, pentru că se va sparge șapa. Știți cum e: praf și zgomot, ca pe orice șantier de construcții. Cam în cât timp puteți elibera de obiecte parterul?

– Mami, Mami, noi unde mâncăm? am auzit fetele, din spatele meu.

– În curte mâncați, le-am zis peste umăr. Astăzi se mănâncă în curte. Noi eliberăm totul în zece minute, i-am zis inginerului-șef, dar dumneavoastră în cât timp veniți cu noua echipă?

– În douăzeci de minute, a început el să dea directive pe celularul lui, vă aștept aici cu toată documentația casei. Cum unde este? La locul ei, în biblioraft, în compartimentul cu proiecte finite.

– Canapeaua asta s-a îmbibat cu apă și nu se mișcă din loc, a constatat Diana, nici cu macaraua n-o scoatem de aici. Domnule inginer, uitați-vă și dumneavoastră!

– Oameni suntem, a zâmbit el cooperant. O să vă ajute băieții noștri la obiectele mai grele.

– Și pianul? a mai zis Diana, fără să audă un răspuns.

– Când am cumpărat canapeaua, i-am precizat apăsător inginerului, am dat-o jos din mașină și am adus-o în casă doar cu nevastă-mea. Era ușoară ca un fulg. Una cu alta, suntem răspunzători cu ceva pentru cele întâmpilate?

– Absolut cu nimic! s-a grăbit el, politicoș, să ne liniștească. După cum vă spuneam, așa ceva nu s-a mai întâmpilat în arealul ăsta, unde predăm la cheie o grămadă de case de câțiva ani buni.

...Să nu credeți că, furat de amintirea asta palpitantă, am uitat de promisiunea mea. Vă fac o dovadă chiar acum. După cum gesticulează, intrigat și vizibil marcat, făcând ochii mari, Scriitorul (încă n-am aflat cum îl cheamă) îi împărtășește ceva important inginerului Nick, nepotul favorit al lui Tati. Iată ce zice:

„La Frankfurt, da, am avut o oră și jumătate de escală și nemții au locuri acolo pentru fumat, marcate *smocking area*. Niște țarcuri desenate cu vopsea pe dușumea, cu o scrumieră la mijloc și ciorchine de fumători împrujur. Și ce au făcut cu asta?! Că fumul se împrăștia liber, cu tot aerul lor condiționat. Eram parcă într-un aeroport special pentru fumători! Dumnea-voastră cum ați putut rezista câte zece sau paisprezece ore fără un fum de țigară, de câte ori ați zburat peste Ocean?“

Unchiul meu e un bonom cu umor și, înainte de a spune ceva, își aprinde tacticos o țigară. E singurul fumător din cei prezenți la petrecerea de astăzi. Și zice, tușind, în stilul lui, neaș:

„I-am băgat în mă-sa, tot drumul“.

Dar uitate că descifrez o discuție și mai interesantă, între două cucoane excitate de propria conversație. Stau alături pe două fotolii, cu paharele de răcoritoare în mână, din care degustă de zor. Ascultați una bună:

„Rău a ajuns dacă vorbește singură. Am fost la etaj, la baia din apartamentul lui Sol. Când am trecut pe lângă ușa Camerei Mortuare – știi că așa a botezat-o Mircea, camera în care-și ține ea pozele de familie, diplomele, toate albumele alea vechi – ce crezi? Am auzit-o clar vorbind, povestind...”

Asta zice cucoana grasă despre care am aflat că ar fi fost profesoara de șofat a lui Mami. În rochia largă, albastră deschis, pare o parașutistă. Cea cu care vorbește e o babetă subțire ca o trestie, fostă colegă de spital cu Tati, dacă nu greșesc. Care se miră:

„Tu de cine vorbești? De Miriam?”

Mami să ajungă deja să vorbească singură ar fi prea de tot, dar poți să știi? Îi fac semn lui Tati să se apropie și îi spun zâmbind noutatea. De fapt, aici toți zâmbim, ca la cine știe ce veselie, chiar dacă se spun și cuvinte mai grele din când în când.

„Nu știe ce spune, mă liniștește Tati. E un recorder acolo. Miriam îl lasă deschis când nu vrea să intre vreun nepoftit în camera aia. Și noaptea îl lasă, câteodată, când face de gardă, de frica hoților”.

Tati nu spune niciodată „soția mea”, sau „maică-ta”, pentru el Mami a fost și rămâne doar *Miriam*. Bine, îi zic, dar ce se aude pe recorderul ăla? Vocea ei?

„Exact, îmi confirmă Tati pe un ton neutru. Vocea ei, povestind fotografiile din albume, ca să zic așa. Ce reprezintă, unde și când sunt făcute”.

Deci vedeți că grădina lui Dumnezeu e mare și veți avea destule de savurat din ce se petrece aici. Dar haideți să vă mai spun ceva din povestea inundației mele.

Echipa cealaltă, cu alte scule și utilaje, într-adevăr mult mai mari, a sosit în cele douăzeci de minute promise de inginerul-șef. Băieții simpatici au pus mâna și au cărat afară obiectele grele, adică pianul, canapeaua și cele patru fotolii vermonteze din lemn masiv.

Îngrămădite în curte, a curs apă din ele până pe la amiază. Terminaseră spartul șapei de sub parchet, ca să scoată la vedere pământul sănătos și perfect uscat al țării în care ne ducem veacul. Nu se vedea nici urmă de igrasie, umezeală sau apă în solul nostru californian.

– Psi, a zis scurt inginerul-șef, arătându-mi un pumn de pământ uscat, pe care l-a lăsat să-i curgă, fărâmițat, printre degete, în groapa din mijlocul casei.

– Adică? am întrebat.

– Adică paranormal, a mai zis el, stupefiat. Nu se știe de unde v-a răbufnit apa!

– Și ce puteți face acum?

– Punem totul la loc.

Și s-a ținut de cuvânt. Într-o ordine teutonică, băieții au turnat o șapă nouă de beton cu priză rapidă, au montat parchet nou (absolut identic cu cel distrus), au adus de undeva o canapea și fotolii noi de același model, au invitat-o pe Diana să-i însoțească la magazinul de covoare ca să-și aleagă tot ce dorea, iar inginerul mi-a pus în mână un cec în valoarea laptopului făcut praf. Miercuri spre seară eram așezați pe locurile noastre în living, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Casa mirosea a nou-nouț, ca în prima zi când ne instalasem. Ne-am uitat unul la altul și am izbucnit amândoi într-un râs nervos, din care Diana s-a oprit prima:

– Să tot fii inundat!

– Nu zice de două ori, am avertizat-o.

Și s-a făcut sâmbătă noaptea, trecuse bine de miezul nopții, adormisem adânc, când m-a trezit brusc strigătul disperat al Dianei, de undeva, de la parter. Am pornit-o fuga pe scări și m-am oprit ca paralizat, înainte de a coborî de pe ultima treaptă. Livingul unduia sub apă, iar Diana, cu o ceașcă în mână, rămăsese în pragul bucătăriei, nehotărâtă încotro s-o apuce. Nu prea avea

încotro. De data asta se auzea clar un clipocit zglobiu, ca de izvor vesel de munte, iar în mijlocul livingului se ițise un vârtej în cercuri concentrice, indicând fără echivoc locul de unde țâșnește apa.

– Ca în Adolfo Bioy Casares, a zis ea cu tâlc, scuturată de un fior. Citez: *Dorințele noastre se împlinesc în cele din urmă în așa fel încât ne încredințează că e mai bine să nu ne dorim nimic.*

– Nu știi ce spui.

– Scriitorul sudamerican a zis-o, nu eu. În celebra lui nuvelă *Dormind la soare*. Parcă m-ar fi auzit ce am spus, zilele trecute. Mai ții minte?

Țineam minte – „să tot fii inundat“, zisese, în seara aceea după plecarea echipei de meșteri. Dar țineam minte și replica mea, pe care acum o puneă în gura altuia.

– Cine mai e și ăsta? m-am rățoit. Și tu când ai timp să mai citești și literatură?!

– Un prieten bun al lui Jorge Luis Borges, dragule. Pe ăsta cu siguranță îl știi și tu. Am citit cartea, la sugestia unei colege, pentru că eroina e omonimă cu mine. O ființă ciudată – Diana.

– Ție îți arde de literatură în situația asta?

– Dar situația asta e tocmai literatură! a răs ea, cercetând în continuare locul de jur-împrejurul picioarelor ei goale cufundate până la glezne în apă. Este cea mai fantastică literatură...

Poate că avea dreptate, dar mie nu-mi ardea de proză fantastică ascultând apa cum crește în living. De data asta, nu mai lăsasem laptopul acolo. Dar canapeaua începea deja să plutească.

Luni de dimineață a venit iarăși același isteț inginer-șef și povestea refacerii casei s-a repetat întocmai, în cele mai mici amănunte. Deosebirea a fost că, de data asta, omul nu mi-a mai arătat nici un bulgăre

de pământ uscat de sub șapa scoasă, pentru că puseseră acolo pietriș. Dar și pietrișul era uscat, iar sursa apei a rămas tot necunoscută. În final, băieții s-au adunat iarăși ciorchine în jurul șefului lor, cu aceeași expresie derutată pe chipuri, parcă mai accentuată. Ce le-am citit pe buze m-a uimit și îngrijorat însă foarte serios, prin amplexarea unor lucruri posibile în perspectivă: „sonda de foraj la adâncime nu încapă în living” și „ar trebui să le spargem planșeul” și, mai ales, „parcă e blestemată casa asta”. Dar de ce să ne fie blestemată casa? Cine să ne fi blestemat? m-am întrebat, alungându-mi repede răspunsul din minte, pentru că începuse deja să-mi dea târcoale răspunsul ăsta, fără să-l fi chemat.

Adevărul e că ne ridicaserăm casa pe locul unei foste plantații de avocado, aici, la marginea Murrietei, de vreo patruzeci de acri, care devenise nu numai nerentabilă, dar și păguboasă.

Cumpărată de Tati cu ani în urmă, la un preț convenabil – suspect de convenabil, dacă mă gândesc bine – de la un angrosist italian, care o vindea sub pretextul că se repatriază în Italia lui, plantația era încă pe rod și părea că ar putea genera și profit. Macaronarul a fost însă mai în temă ca noi, pentru că piața fructelor a ajuns chiar în anul următor la supraproducție, a fost o mare explozie de avocado și ar fi costat mult mai mult îngrijirea livezii, plata culegătorilor – care erau mexicani băștinași – transportul, taxele și toate hangaralele, decât ipotetica vânzare a fructelor. Zic „ipotetica” pentru că angrosiștii pur și simplu nu le mai cumpărau. Tati a decis să taie livada și să o parceleze ca terenuri pentru construcții, operațiune la care m-a invitat să iau parte în prima zi. Ce iureș mi-a fost dat să trăiesc atunci nu s-ar putea compara nici cu ridicarea piramidelor egiptene, nici cu demolarea zidului din Berlin, și nu întâmplător pun împreună acești termeni

de comparație, diametral opuși: pentru că ambele acțiuni se desfășurau simultan, una oglindită în cealaltă, iar maestrul de ceremonii a fost însuși Tati.

Defrișarea plantației a început chiar de unde porneau șirurile frumoșilor avocado, la câțiva metri doar de marele hangar din lemn destinat depozitării și sortării fructelor. Aici era totodată magazia de scule, vestiarul culegătorilor, hala de ambalare, sala cântarelor, bașca office-ul fostului proprietar și dormitorul corpului de pază. Inspectându-le pe toate cu iuțea unui vizitator de târg pe care nimic din cele expuse nu-l interesează, Tati și-a ales demolatorii din șirul mexicanilor aliniați în așteptarea lucrului și a dat și prima lovitură de secure în stâlpii porții, comprimând toate ordinele și explicațiile într-un singur cuvânt: „Jos!” Și hangarul a pornit să cadă, într-o erupție de trosnituri, nori de praf și stoluri de viespe moarte. Mexicanii și-au pus deoparte scândurile rămase întregi drept cadou, sau bonus, oferit de Tati, curățind locul până la ultima așchie. „Spargem și podeaua asta de beton, Senior?!” l-a întrebat cu fereală șeful demolatorilor, agitând o rangă în mâini. Tati a examinat ranga și i-a dat imediat o destinație mai utilă: „Nu spargeți nimic. Cu ranga asta abia dacă vei deschide o nucă de cocos... Acoperiți planșeul ăsta cu pământ de flori. Iar dumneata începe cu ranga gropile pentru stâlpii gardului!”

N-a stat locului un minut în ziua aceea, iar pe-nserat, în mirosul lemnului proaspăt tăiat și-n adierea unei boare răcoroase din munți, ne-am întins pătura lui de campanie pe iarbă și am luat împreună prima noastră *masă de seară* pe terenul proprietății mele, ocrotiți de gardul provizoriu din plasă de sârmă – cu valoare mai mult simbolică, decât pavază împotriva oricăror răufăcători, pentru că tot n-ar fi avut ce fura.

Hangarul dispăruse ca și cum nici n-ar fi fost vreodată acolo, iar pe locul lui se întindea proaspătul strat de pământ negru de flori. „E mai ușor să dărâmi decât să ridici ceva“, îmi amintesc că i-am zis, încasându-mi pe loc replica lui neașteptată: „Depinde de scop. Aici va fi casa ta“. Acela a fost momentul împrumutării mele cu casa mea minunată, în care n-am cum să mai locuiesc acum...

Dar înainte de asta a fost întâlnirea aceea cu mexicanii – de fapt, cu pădurea lor de pălării mexicane – sub care se ascundeau bărbați și femei, bătrâni, copiii și adolescenți, până și sugari ale căror scâncete spărgeau acel zid de liniște amenințătoare care ne despărțea de ei. Eram la marginea plantației, cocoțați amândoi pe capota mașinii lui Tati, iar pădurea de pălării unduia pe sub crengile de avocado, cât puteai cuprinde cu ochii.

„Nu pot să cred că toți oamenii ăștia lucrează la noi“, i-am zis lui Tati, și el mi-a confirmat cu tristețe impresia:

„A venit tot satul. Speră să reușească să ne convingă să ne răzgândim“.

„Señor, nu ne tăiați plantația...“ s-a făcut auzit un cor mixt de voci.

„Nu putem să vorbim cu toată lumea deodată, a zis cu blândețe Tati. Să vină cineva în față“.

Și a venit un bătrân care și-a dat jos pălăria, iar de sub pălărie i-a apărut un păr alb ca neaua. Amestecul tenului lui bronzat cu argintul părului îl făcea ireal, amintindu-mi ilustrațiile lui Remington la „Hiawatha“ lui Longfellow, într-o ediție de pe la 1900, care m-a captivat în facultate. E drept că acolo era vorba de indienii legendari cu miturile lor pierdute în negura vremii, incașii ce stăpâniseră aceste pământuri devenite americane prin forța armelor, adică o lume dispărută

demult, de aceea desenele lui Remington îți sugerau niște fantome. Dar și mexicanii aceștia din fața noastră fuseseră cândva stăpânii de drept ai meleagurilor californiene. Pe scurt, au înțeles că n-au nici o șansă și au acceptat să taie ei înșiși livada. Și pădurea de pălării s-a pus încet în mișcare, retrăgându-se ca un reflux, numai iarba le foșnea sub picioare, exact cum se aud valurile pe țărm, când din foșnetul ăsta s-a ridicat un țipăt ascuțit de femeie, repetând de câteva ori ceva ca o incantație, din care n-am priceput nimic.

„Ne blestemă“, a zis Tati.

Ăsta era răspunsul nechemat la întrebarea mea cine să ne fi blestemat, oare, căsuța noastră...

Ca să nu lungesc povestea, a treia oară s-a întâmplat tot sâmbătă, adică ieri, apa a răbufnit la fel, ne-am strâns repede niște haine și iată-ne cu toții aici. Mă uit la Diana cum pășește cu grijă prin camerele Palatului, atentă mereu pe unde calcă, de parcă și aici ar fi apă pe jos.

– Veselește-te, îl aud pe Tati, apărut de undeva lângă mine. Ai să treci tu și peste asta.

Are un aer mucalit-complice, care-i apare involuntar și persistă pe figura lui doar până când se va ivi un alt subiect decât cel care i l-a declanșat. Cu siguranță acum mai gustă din gluma deocheată pe care i-o fi servit-o cineva și pe care n-ar reproduce-o, Doamne ferește, din pudoarea lui ancestrală. Chestia asta cu simțul umorului, pe care și-l reprimă (mai ales față de Mami!), e una din măștile lui, și cine nu o cunoaște riscă să fie admonestat pentru te miri ce zicere inofensivă. I-am descoperit-o demult, pe vremea școlii, când mă obișnuisem cu greu să fiu singura „față palidă“ printre colegii negri din Surinam, unde erau ai mei detașați cu serviciul. Venisem acasă muncit de

întrebarea unora dintre ei, la care nu găseam un răspuns onorabil, o întrebare firească de altfel în lumea lor, marcată de cultul strămoșilor: Cine au fost bunicii mei? Ce făceau? Din ce trăiau?

„Spune-le că bunicu-tău a fost patron“, a spus Tati scurt, reluându-și lectura din care l-am întrerupt.

„Patron la ce? Că ei îmi explică amănunțit despre ai lor. Par ei să fie negri-negri, dar nu sunt toți la fel. Unii au avut și bunici șamani, sau vânători celebri, sau negustori foarte bogați“.

„Patron de fabrică“, a zis Tati și i-a apărut pe chip aerul mucalit-complice, exact ca acesta de-acum.

„Ce fel de fabrică?“ m-am mirat. În amintirea mea, „bunicul lui Tati“ arăta un bătrânel modest îmbrăcat, într-o casă mică făcută din pământ, îmbrățișată de o viță de vie la care nu ajungeam. Nu-i auzisem niciodată vorbind pe ai mei despre vreo fabrică proprietatea familiei!

„Fabrică de încălțăminte“, a spus el, lăsând la o parte cartea și abia ținându-se să nu râdă.

„Tu glumești, Tati, am ripostat precaut. Spune drept, ce fabrică avea bunicul?“

„Un ciocan de cizmărie avea, fiule, și un calapod. Era cizmar bunicul tău. Și ne făcea, mie și fraților mei, ghete noi de Crăciun și sandale de Paști. Dar, dacă-ți este rușine să le spui colegilor tăi adevărul, n-ai decât să le servești povestea cu fabrica“.

Uite cum mă fură amintirile și mă depărtez de subiect, ceea ce de fapt e normal la o aniversare. Suntem totdeauna tentați să „tragem filmul înapoi“ la asemenea evenimente, prin firea lucrurilor – bilanțiere. Și încă nu ați auzit nimic din povestea întregă, sau mai bine zis, cealaltă poveste, cu inundația de la cabinetul meu medical.

„Cu fiecare prieten mort, murim și noi câte puțin“, îl aud pe Tati. N-am băgat de seamă cu cine filozofează.

Cu ideea asta a coborât din avion, la întoarcerea de la întâlnirea de cincizeci de ani a promoției lui de mediciniști, pe care Universitatea din București, cu tradiție de peste un secol, înființată la 16 iulie 1864 prin decretul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, n-a avut fonduri s-o finanțeze. Tati a finanțat, discret, întâlnirea – dintr-un impuls generos, cum face de câte ori remușcărilor de a nu-i fi ajutat bănește pe alți apropiați dragi ating limita maximă a decibelilor în mintea lui. L-a marcat vizita aceea în *cimitirul elefanților* – despre care aducea vorba când nu te așteptai, constatând, uluit, câtă decrepitudine biologică ne adaugă anii...

El, veșnic tânărul, fără riduri și niciodată bolnav, cu alimentația lui specială – aproape exclusiv din legume și fructe și câte o bucățică infimă de pește sau ciocolată – niciodată fumător și dușman înveterat al fumatului și al oricăror excесе alimentare, se miră de decrepitudinea altora, părând să nu o înțeleagă. Cu stilul ăsta de viață a reușit să se mențină în forță și să ajungă la *finișul* zecilor de maratoane, de-a lungul anilor, pe cele cinci continente, oriunde ar fi fost organizate – fără să-i pese de canicula estivală a Romei sau de gerul Alaskăi. De bună seamă că și astăzi cineva îl va provoca să-și atârne de gât toate medaliile și să se lase fotografiat în mijlocul grupului de invitați la aniversarea mea. Îi place să se fotografieze, și-a construit și un zâmbet special pentru camerele foto, pe care numai apropiații îl pot deosebi de zâmbetul lui real.

M-ați întrebat cine sunt. Fiul acestui *fenomen* sunt.